

Fotarbeid

- Om boksing og ungdomsarbeid

Myter og media

Det finnes knapt en mer myteomspunnet fritidsaktivitet og idrett enn boksing, stort sett på grunn av proffboksingens sirkuslignende fremtoning. Med jevne mellomrom hører man om dødsfall, og få bokseinteresserte glemmer avisoppslagene etter Gerald McClellan havnet i koma, med senere lammelse etter sitt oppgjør med Nigel Benn i 1995. Ørebitingen til Mike Tyson styrker vel heller ikke idrettens kredibilitet. Den allmenne oppfatningen av bokserer er at de er dumme, voldelige og i utgangspunktet er bøller. Media må ta noe skyld for de negative holdningene jeg og andre ofte møter, men myter koblet med sannhet fra gamledager og nåtid henger igjen.

Lite fokus rettes imidlertid mot de positive sidene boksing *kan* ha for ungdom, og på den måten fungere som forebyggende ungdomsarbeid. Selv om skjønnlitterære skikkelser som blant andre Hemingway og Joyce Carol Oates har forsøkt seg på emnet boksing er det lite konkret forskning å oppdrive om boksing som fenomen, og ikke minst om hva slags positive virkninger det kan ha for ungdom. Et par sosiologer er blant de få som virkelig har gått i dybden, fra sin synsvinkel vel å merke. Derfor blir dette en personlig betraktning av en diskusjon omkring boksing og ungdomsarbeid. I dag bruker jeg deler av arbeidstiden til boksing i mitt arbeid med utsatt ungdom i Trondheim, og jeg synes det er spennende å kunne dele noen tanker omkring denne måten å jobbe på, samt noen visjoner om fremtiden.

Ungdomsbasen¹ er en enhet i Trondheim kommune som skal fange opp, motivere og hjelpe ungdom mellom 13 og 25 år. Vi disponerer tre etasjer, der første etasje er Treffstedet, andre er Rådgivningsbasen og i tredje ligger kontorlokaler. Våre metoder og arbeidsfelt omfatter i korthet oppsøkende virksomhet, rådgivning, miljøarbeid, arbeid inn i en ungdomsskole, Future², annen utadrettet virksomhet, web og aktivitetsarbeid.

Ved Ungdomsbasen har vi gjennom årene utviklet et variert aktivitetstilbud der målene er som følger:

- Redskap for å bli bedre kjent med ungdom
- Styrke ungdoms selvbilde gjennom mestringsopplevelser
- Gi ungdom læring gjennom samspill med andre ungdommer/voksne

Klatring, maling, film, foto, diverse turer, DJ-kurs, svømming, småprosjekt og boksing er blant de som tilbys, eller som ungdom ønsker deltakelse i. Da jeg lanserte idéen om boksing som aktivitet ved Ungdomsbasen, var flere kolleger positive, men vi måtte bruke en del tid på å diskutere hvorvidt vi på Ungdomsbasen skulle sette det i gang. Skepsis *er* forståelig, ettersom jeg selv har brukt mye tid på å ”rettferdiggjøre” idretten ovenfor andre, helt fra jeg selv startet for ca 10 år siden. Etter hvert har imidlertid flere kolleger fått oppleve, gjennom ungdommers utsagn, hvor positiv aktiviteten har vært for dem og den har nå rimelig god aksept.

Krysningspunkt

Boksingens potensiale for å nå ungdom er stort, og spesielt ungdom som ikke “passer” inn i andre idretter, men som kan ha godt av deltakelse i et strukturert program (Delgado, 2000). Selv om det har blitt mer ”normalisert” å drive med boksing, er det i utgangspunktet en

¹ Mer om Ungdomsbasen her: www.ungdomsbasen.no og www.trondheim.kommune.no/ungdomsbasen

² Se www.futuretrondheim.com for mer informasjon om Future sitt rusforebyggende arbeid

aktivitet som tenderer til å trekke til seg ungdom som, allerede nevnt, enten faller utenfor andre tradisjonelle idretter og/eller er i en eller annen vanskelig livssituasjon. En påstand fra min side er at få klubber i Norge har kapasitet til eller innehar nok kompetanse om ungdom, spesielt såkalt utsatt ungdom, til å ivareta og jobbe med holdninger og utvikling av enkeltindividet på flere plan. Når det er sagt, gjør likevel mange klubber en stor innsats i nærmiljø og mange unges liv. Her mener jeg krysningspunktet mellom sosialt arbeid og boksing kan skje – nettopp fordi treningsformen i seg selv innehar mange selvstyrkende og helhetlige elementer.

Istedenfor å kaste en voldsutøvende ungdom ut av klubben for ett år eller evig, ser jeg andre løsninger og utviklingsmuligheter. Dersom konsekvensen av voldsbruk kun dreier seg om ekskludering, får mange ungdommer bare bekreftet det de allerede hadde forventet og opplevd så mange ganger før. Alle har rett til en ny sjanse – et "ComeBack".

Circle of Discipline *Physically-Mentally- Spiritually*

I 1998 tilbragte jeg fem uker i Minneapolis, USA, i forbindelse med et prosjektstudie ved HiST om hjemløs ungdom. Ved en tilfeldighet oppdaget jeg en bokseklubb i et av byens mest belastede områder hvor jeg trente ved flere anledninger. Circle Of Discipline hadde en fantastisk atmosfære og selv om jeg var den eneste hvite i lokalet kjente jeg en sterk følelse av å være velkommen og av tilhørighet. Jeg trente som jeg ville, ble litt kjent med de som trente der og trenerne, og det eneste skumle var å komme seg til og fra lokalet på kveldstid. Jeg varmet opp med løping forbi politirazziaer på hjørnet, og sprang hjem i mørke smug – enda fortere. Den andre delen av huset inneholdt i tillegg en kjempestor skate- og rollerbladehall som til sammen gjorde huset enormt attraktivt for en bred publikumsgruppe av ungdom. Et fantastisk forebyggende tiltak. Ikke lenge etter min hjemkomst fant jeg ut at Circle of Discipline var blitt opprettet nettopp som et forebyggende tiltak i forhold til gjengvirksomhet, voldsproblematikk og rusmisbruk – det som i stor grad preger bydelen. Poenget var nettopp å "plassere" tiltaket midt i kjernen av problematikken. "You have to do something physically to reach them mentally, and because of where we're at, fighting was the thing" (Adonis Frazier, i CityPages 020503). I dag, over ti år senere, er Circle of Discipline et vibrerende, levende og aktivt ungdomsmiljø, et fristed fra den tøffe hverdagen, der det i tillegg til boksing foregår mange hip-hop arrangement som knytter nærmiljøet sammen og bidrar til å utvikle og styrke nærsamfunnet (Scholtes, City Pages, 2003).

"Boksingen roet meg"

Selv om overførbarheten fra Minneapolis til Trondheim er diskutabel, satte funnet av prosjektbeskrivelsen deres og diverse artikler om stedet meg på en lang tankerekke som ennå ikke er ferdig. Vi driver som nevnt med mange ulike aktiviteter på Ungdomsbasen, og resultatene av boksingen har så langt, til tross for lite kontinuitet, bare vært positive. Arbeidet har bestått i trening med enkeltungdom og i små grupper, der hensiktene har vært flere, men hovedsakelig bevisstgjøring i forhold til vold og ikke minst styrking av selvbildet gjennom mestringsopplevelser. Følelsen som barnevernspedagog med bokseputer på hendene og en ivrig ungdom foran meg, i tett fysisk relasjon og samtale er mildt sagt annerledes, og veldig givende. En ungdom jeg har jobbet med "elsket tidligere å slåss", som han fortalte media i et intervju, og overskriften i artikkelen ble "Boksingen roet meg" (Adresseavisa 221002). Fokuset var hvordan boksingen hadde bidratt til å endre hans holdninger til vold/slåssing.

Våren 2003 ble denne gutten med på sin første vanlige trening i en bokseklubb, og ble kjent med andre medlemmer. På vei dit måtte vi jobbe med tanker om hans nivå versus andres, og det var nok en terskel å komme i gang når klærne og bandasjene var på, men etterpå var det klart at dette hadde vært en suksess. To dager etter fortalte han om et møte med en gutt fra treninga som hadde mast om at han måtte begynne, og gutten vurderer å kjøpe

medlemskap. Veien har vært lang, men denne ungdommen har endret seg og sin atferd kraftig. Det har handlet om mange ting, men jeg liker å tro at noe av dette er pga møtet med boksing på Ungdomsbasen.

Personlig er resultatet et av mine mest rørende øyeblikk i arbeidet med ungdom; å komme på jobben en morgen og lese slike utsagn i avisa setter et visst preg på motivasjonen for å jobbe videre med noe man virkelig tror på og brenner for.

Ikkevolds-perspektiv

Programmet eller aktiviteten handler ikke – som mange kan tro – om å ”få ut aggresjonen sin” på en boksesekk. På sitt beste er dette å betrakte som en heldig bieffekt, mener jeg. Relasjonen mellom trener/sosialarbeider og den unge er det sentrale, og vi kan jobbe med mye, som kosthold, kropp, selvtillit, mestringsevne, skole, familie, i tillegg til de tekniske, taktiske og fysiske elementene. Målsetningen med boksingen er tredelt:

- Bevisstgjøring av holdninger til vold og voldens konsekvenser
- Styrket selvtillit, også på flere plan av ungdommens liv
- Fysisk aktivering av ”ikke-aktive” ungdom

Dette er ungdom som sjelden driver fysisk aktivitet, som sjelden opplever fysisk kontakt med voksne og som ikke har det enkelt i sin generelle livssituasjon. Treningen må legges opp deretter. Bare det å varme opp kan oppleves som truende for enkelte, så det sier seg selv at varsomhet er viktig. Fysisk aktivitet og spesielt noe helt nytt kan virke veldig blottleggende.

Vi har hele tiden et ikkevolds-perspektiv, og arbeider med situasjonstenkning. Hva er selvforsvar? Hva gjør man hvis noen er truende? Jeg forsøker å eksemplifisere utfra personlige opplevelser, og bevisstgjøre holdningene i forhold til dette og deres situasjon. ”Mine” bokserer har ennå ikke opplevd å være i ringen og bokse mot noen andre, men tiden kan muligens komme for én eller to på sikt. Derfor jobber vi også med taktikk, psykologiske faktorer og detaljer, som for en nybegynner ville være kjedelig. Følelsen av å være på det rette sporet har gitt utspring til den optimale idé som jeg senere kommer tilbake til.

Ungdom som utøver gatevold er i bunn og grunn usikre; volden handler ofte om usikkerhet, på seg selv, andre og/eller sine omgivelser. Og tanken er enkel, litt naiv: Å styrke enkeltindividets syn på seg selv og gjøre mennesket mer bevisst sine handlinger og gode egenskaper gjennom sunn og utfordrende aktivitet i tett relasjon med en voksen. Gjennom relasjonen fjerne tilbøyeligheten til vold gjennom en kampidrett.

Selv om det har vært forsøkt å ta med jenter her, har de falt fra av ulike årsaker. Interessen er likevel stor og det er svært aktuelt å iverksette en egen jentegruppe. Boksing er en idrett som vekker interesse hos stadig varierende ungdomsgrupper og mennesker generelt, og finner appell der den tidligere kunne vekke avsky. Rundt omkring i verden arrangeres for eksempel white-collar boxing (hvitsnipp boksing), der forretningsmennesker i høye posisjoner drar verden rundt for å bokse mot hverandre. Jenter har for alvor blitt en del av amatørboxing nasjonalt og internasjonalt, og norske klubber opplever en veldig vekst innen jenteboksing, enten det handler om konkurranseboxing eller fitness-boxing. Det er ingen grunn til at jenter ikke skal kunne delta, og i ungdomsmiljø der vold blant jenter er stigende vil et slikt tiltak være like relevant som for guttene. Filmen ”Girlfight” fra år 2000 handler om hvordan ei kranglete jente på skolen og i hjemmesituasjonen går igjennom en personlig endring etter sitt møte med den lokale bokseklubben. Hun oppdager en ny side ved seg selv, blir roligere og endrer perspektiv. Og det er nettopp denne indre styrken, den mestringsfølelsen, jeg mener kan smitte over på andre arenaer i de unges liv. Det er dét som er drivkraften i arbeidet med boksing og sosialt arbeid. Ikke ukjente tanker, men de er i liten grad konkretisert og dokumentert i forbindelse med boksing, da dette ofte blir sett på som en sport for dumme, uskolerte bøller – som gjerne er voldelige av natur.

Hva er selvforsvar?

Da jeg var ca 16 år gammel befant jeg meg på en fest, og ble sent på kvelden urettvist beskyldt for å ha stjålet to pils, noe som endte med sprukken leppe og tårer – for meg. Den dagen bestemte jeg meg for at dette aldri skulle gjenta seg, ikke uten at jeg kunne ta igjen! Jeg begynte med Tae-Kwon Do og senere kickboxing, og så boksing. Et par-tre år senere befant jeg meg dansende på et diskotek da en mann plutselig kommer bort og skaller meg på nesa. Jeg kikket på han og smilte, og han skallet en gang til. Istedenfor å retaliere, noe jeg med mange vitner hadde hatt ”rett” til, der jeg sto med med brukket og blodig nese, hevet jeg på skuldrende, hentet vakta og ba han kaste ut vedkommende. Hvem ble ”taperen” da han sto utenfor og tittet inn, jeg eller han? Den historien pleier alltid å være en ok innfallsvinkel for å understreke mitt poeng.

La oss ta to begrep:

- Proaktiv vold – Der man selv tar første steget, slår først – uavhengig av om den andre har vært rappkjefet eller småknuffet.
- Reaktiv vold – Svar på tiltale, responderer med vold der man selv er overfalt eller slått til.

Boksing kalles tradisjonelt ”the noble art of self defence”, men begrepet er misbrukt i mange sammenhenger, og til og med innen bokseklubber sier man at slag tilbake (reaktiv vold) kan rettfærdiggjøres når angrepet. Dette er jeg stort sett helt uenig i.

I opplegget ved Ungdomsbasen understrekes det at det i nesten alle tilfeller finnes en vei ut. Det beste selvforsvar er uansett å stikke av, løpe vekk ved første anledning. Proaktiv vold er selvsagt uakseptabelt, og skulle det skje med noen av våre ungdommer, krever det mye arbeid å komme på rett vei igjen. Ved tilfeller av reaktiv vold legges arbeidet i å synliggjøre andre muligheter, alternative reaksjoner man kunne hatt. Analysere situasjonen og nærmest drive kognitiv endring i tankemønstrene. Det er ikke selvforsvar å slå tilbake, øye for øye, tann for tann. Selvforsvar ved bruk av kampteknikker er: Hvis du IKKE kan løpe vekk, eller snakke deg ut av situasjonen. I alle andre sammenhenger finnes det alltid andre løsninger.

Heldigvis har vi ikke hatt behov for noen av løsningene til nå, men jeg er selvsagt bevisst at problemstillingen kan komme for en dag. Derfor arbeider jeg for tiden med å utarbeide et program/prosjekt som omhandler dette (ComeBack), som kanskje vil ta utgangspunkt i de ungdommene som pr i dag er med i boksingen.

Fra sosiolog til bokser

Loïc Wacquant³ gjennomførte sin doktoravhandling i sosiologi ved *Woodlawn Boys Club* i Chicago der han daglig trente og omgikk ungdom og andre, i en periode på over tre år. Forskningen hans dreide seg i utgangspunktet om rase- og klasseulikheter i den amerikanske storbyen, men det var tilfeldig at han dumpet borti boksingen og at nettopp det skulle vise seg å bli hans redskap i forskningen. Hans deltakende observasjon, intervjuer av 50 bokserer og mange andre involverte, gjorde ham i stand til å gi innblikk i både enkeltpersoner og systemet rundt boksing, og han ble svært fascinert selv:

“I was immediately fascinated by what seemed like a strange planet — by the sights, sounds, smells, special mores and arcane language of a world closed onto itself (the gym had no window, which reinforced the sense of separation from the outside), with its own history, rites and idols, and about which I knew next to nothing. But if you had told me then that, two years later, I would fight in the Chicago Gloves tournament, work as a cornerman during a big-time bout on national television, and spend most of my days immersed in that gym, to the

³ Loïc Wacquant er en av nåtidens mest fremgangsrike og anerkjente sosiologer. Hans bok “Body and Soul: Ethnographic notebooks of an apprentice boxer” kom i engelsk utgave, november 2003.

point where I would seriously think of giving up my academic career to “turn pro,” I would have said that you were nuts! And yet this is exactly what happened...” (Wacquant, 2001).

Ett av temaene Wacquant var opptatt av i sin forskning var hvilken betydning boksing hadde for utøverne ved Woodlawn Boys Club. Innledningsvis nevnte jeg Mike Tyson i en negativ sammenheng, på sitt verste i hans boksekarriere. Veien til ørebiteepsiden mot Holyfield har vært lang og turbulent, men ikke minst har den også vært et primeksempel på hvordan boksing – i USA spesielt – for mange anses å være en vei ut av fattigdom. Over 80% av de aktive profesjonelle bokserne i Chicago så boksing som en virkelig mulighet ut av fattigdom (Wacquant, 1994). Det er ikke uten grunn at Tyson, til tross for sine gjentatte negative atferdsmønstre, blir sett på som et idol av mange ”afroamerikanere”. Også for mange utenforstående er hans vei ut fra livet som kriminell en kjent historie; hvordan han i tidlig alder ble oppdaget av Cus D’Amato under et opphold i et ungdomsfengsel, og ble tatt under hans vinger. D’Amato ga, gjennom mye omsorg og tid Tyson, oppdragelse, fysisk trening, mental styrke og evnen til å reflektere og filosofere. D’Amato ble på mange måter hans far, mor, bestefar, lærer, sosialarbeider på samme tid, og under hans veiledning utviklet Tyson seg til å bli en reflekterende voksen mann.

D’Amato døde kort tid før Tyson ble verdens yngste tungvektsmester gjennom tidene, og dette ble på mange måter et nytt vendepunkt i Tysons liv, et tap han ikke var forberedt på å takle.

Personlig har jeg aldri likt Tysons boksing men han er likevel et idol, ikon og et eksempel på hvilken verdi boksingen kan ha for mange underprivilegerte i USA. Under mitt opphold ved Circle of Discipline møtte jeg et par unge mennesker, som ikke nødvendigvis visjonerte om verdensmestertitler, men øynet en mulighet for å tjene nok i proffboksing til å flytte til et bedre strøk, til å klare seg på egenhånd, og til å vise andre at den amerikanske drømmen kan oppnås i ringen. Det tok eksempelvis ikke lang tid før jeg selv fikk forespørsel om hvorvidt jeg var interessert i å bli profesjonell i Minneapolis, noe som indikerer at veien til penger, om ikke rikdom, er kortere og ”lettere” innen proffboksing enn skolegang eller andre idretter som baseball, basket og fotball. Veien til ”de riktige” pengene er lang og smertefull, men for mange unge afroamerikanere er alternativene ut av ghettoen enten i militæret eller gjennom sport.

Selv om bokserne er klar over at de blir utnyttet, hevder de at det er bedre enn alternativet, som kan være et liv på gata og fattigdom (Wacquant, 1995). Om ikke annet holder det dem unna stoff og kriminalitet, samt at det gir håp om en annen livstilværelse. Over hele verden projiserer foregangspersoner i boksingens subkultur et bilde av idretten som en motgift mot kriminalitet, ungdomsforbrytelser, rusmisbruk og moralsk nedgang. Dette later til å være så innprentet i kulturen at alle, spesielt bokserne selv, tror på det (Sugden, 1996).

Flow – ”Flyt”

I boksing er det som i andre idretter mange nivåer. Som ny møter man opp rimelig nervøs for hva dette egentlig går ut på. Etter en stund har man lært masse, som er en fordel med boksing i forhold til utålmodige ungdom. Rask utvikling. Da jeg spilte fiolin tok tålmodigheten slutt før jeg lærte meg notene... Vel, når en har lært en del får den unge muligheten til å teste ferdighetene mot andre, noe som er en ny utfordring som ofte resulterer i en realisasjon om at man enda har mye å lære. Slik bygger det på seg, og i mellomtiden skjer det mange prosesser mentalt. Mennesker er selvsagt forskjellige, men ta to eksempler som begge er krevende på sin måte:

- a) Den noe forsiktige ungdommen som utad viser et dårlig selvbilde og i utgangspunktet ikke viser tillit til egne ferdigheter. Her kan det jobbes sakte med å styrke det han/hun faktisk mestrer bra på et tidlig tidspunkt, og styrke den egenskapen. Har ikke personen kondisjon, så jobber vi med slagkraften ungdommen sitter med, så får kondisjonen komme med økt motivasjon og interesse. Denne personen må man jobbe mye med i forhold til motivasjon og forsterkning, og vil alltid trenge mye oppbakning for å nå målene. Han/hun vil kvie seg for ordinær boksekamp.
- b) Den sterke, tøffe gatekjempen som kommer for å lære mer destruktive ferdigheter. Her må det sannsynligvis enten jobbes med å bryte ned det mentale forsvar som så tydelig utgjør gjør seg gjeldende i tøff atferd. Hvordan? Med bokseputer på hendene og i bevisst dialog kan en trener fort blottlegge mangelen på tekniske ferdigheter og forsvar den unge trodde han/hun hadde, og isteden fokusere på det andre gode han/hun besitter. En tøffing på 15 har neppe reflektert mye over at det for eksempel er fotarbeidet og bevegelsene som gjør at han/hun er effektiv og god. Eller så må det umiddelbart jobbes med bevisstgjøring og motivet for å begynne med boksing. Uansett kan jeg nesten garantere at han/hun vil skifte fokus etter kort tid med treningen og oppfølgingen. Denne personen må man jobbe mye med for å begrense og realitetsorientere i forhold til faktiske kunnskaper og nivå, roe ned og reflektere sammen med. Kanskje må refleksjonen nesten påtvinges. Han/hun vil sikkert umiddelbart i ordinær boksekamp.

Jeg har sett mange av type b) som er så tøffe i utgangspunktet, men som i en sparringssituasjon krymper til et lite barn. Litt merkelig, men samtidig herlig, for man vet man kan ha mye å jobbe med. Begge vil med den riktige oppfølgingen kunne bevege seg opp på et brukbart, og kanskje veldig bra nivå ferdighetsmessig, og dersom de virkelig liker det de gjør, vil det ikke overraske meg om de begge har sluttet å røyke, og er mindre på fest. De vil også begge bli avhengige av den relasjonen og det miljøet de har omgitt seg i, fram til de *eventuelt* er interessert i å ta steget til å gå kamper, men dette er ikke det viktigste. De fleste slutter eller holder seg på et ikke-konkurrerende nivå, og de som slutter raskest viser seg ofte å være de som begynte for å lære slåssferdigheter. De mestrer rett og slett ikke helheten i treningsformen, som innebærer disiplin, respekt, fysisk og psykisk utholdenhet og samarbeidsvilje.

Livet i boksegymet kan være tøft, macho og skummelt, ingen tvil om det, og jeg er alltid like spent hver gang jeg går inn i en ny klubb rundt i verden. Men kommer man innenfor og deltar blir man raskt akseptert og involvert, og det er ikke uten grunn at en del ungdom refererer til gymet som sitt andre hjem og treneren som en slags farsfigur mange mangler: "The coach/trainer plays the role of mentor, counselor, cheerleader and friend" (Delgado, 2001: 158). På den måten opplever mange unge at gymet blir et trygt tilholdssted med mennesker – både unge og voksne – de kan stole på.

Amatørboksingen gir de unge som ønsker det et konkret mål å jobbe mot. De får muligheten til å konkurrere og dermed måle sine ferdigheter mot andre i en trygg setting under offisielle regler. Å konkurrere i amatørboksing kan ofte være tryggere enn treningskamper og sparring i lokale klubber. Videre har vi den profesjonelle karriere, og spesielt i USA har dette nivået, som nevnt, blitt oppfattet som den fattige manns mulighet til penger og glamour. Virkeligheten er imidlertid annerledes, da kun de aller færreste kommer dit hen at de kan leve av det og legge opp økonomi for resten av livet. Det finnes ingen pensjonsordning eller old-boys liga i boksing. Samtidig er proffsirkuset full av haier som utnytter de enkelte som kanskje *kunne* hatt en reell mulighet. Mytene er mange i boksing, men akkurat det siste er et faktum.

Med andre ord ligger de virkelig gode elementene omkring boksing og ungdom innen mosjon/fritidsaktivitet og amatørboksing. Det er her de har mulighet til å få personlig oppfølging i større eller mindre grad, innenfor trygge rammer, som kan smitte over i vekst og utvikling på andre livsområder. Likheterne er mange uansett hvor i verden man reiser. Selv har jeg besøkt ulike steder i Australia, New Zealand, Minneapolis, New York og Thailand og det som går igjen er aksept, omsorg og respekt. Dersom disse elementene kan ivaretas i en sosialfaglig sammenheng er det lite som kan gå galt, mener jeg.

Øygarden (2001) refererer til sin tid på Noshörningen (et boksegym der han gjennomførte noe tilsvarende av Wacquant), der han skriver at mange av guttene kommer fra miljøer preget av vold. En av guttene hadde innbrudd i leiligheten og ønsket å gjøre opp på egen hånd, men ble – i en treningssammenheng – rådet til å gjøre de ”riktige” valgene og følge loven. ”Det er tenkelig at den omsorg de viser for hverandre er skapt av mangelen på omsorg” (Øygarden, 2001: 79). På den måten blir Noshörningen noe mer enn en bokseklubb. Han skisserer også en 16-åring som gjennom boksing fant en trygg vei ut av det som kunne blitt hans undergang. Istedenfor å fortsette i ”värstingänget”, der han opplevde at noen ble stukket ned nesten hver dag, valgte han boksingen, som han selv mener reddet livet hans. I boksekretser understreker man gjerne at sporten er et alternativ til livet som ligist⁴, og det er den unektelig for mange, skriver Øygarden (2001).

”If for no other reason boxing is experienced as a positive force in the life of those who make it their career by dint of the prophylactic function it plays with regard to street crime and related social ills” (Wacquant, 1993: 42).

Uansett handler boksing veldig mye om å ta steget, som også Øygarden (2001) skriver, og kan man få ungdom i uheldige livssituasjoner til å ta steget i én situasjon, vil det kanskje også smitte over i andre sammenhenger, ettersom motet stiger. *Flow?*

Det som kjennetegner flow (flyt) er å være fullstendig konsentrert, involvert, en følelse av ekstase, indre klarhet, mestringsevne, tidløshet og ”intrinsic” motivasjon (Csikszentmihalyi, 1995). Flow kan oppnås i mange situasjoner, alt fra å spille fiolin, arbeid til idrett. En pianist beskrev å ikke legge merke til rommet, hendene, tangentene, notene, men var isteden kun bevisst musikken og å uttrykke følelse. Personlig opplever jeg ofte flow i boksing, noe som har gitt selvillit, glede og flow i andre livsområder. Ungdom blir ikke nødvendigvis utålmodige av teknikkterping og småøvelser. De finner mening i det. De liker å få korreksjon i små detaljer, for så plutselig å kjenne at det raskt gir resultater. Lyden av hansken som treffer puta for plutselig en annen og kraftigere lyd, og det glitrer i øynene.

Med bakgrunn i nettopp Csikszentmihalyis teori om flow hevder jeg at aktiviteter, herunder boksing, kan være en arena hvor ungdom kan oppleve overførbarhet i mestring til andre livsområder.

UnderDog – ComeBack

Mange av Ungdomsbasens brukere er det jeg vil kalle ”underdogs”; de er i manges øyne ikke samfunnets favoritter og er forventet å tape ”konkurransen” om godene. De har en stor utfordring for å overvinne oddsene slik at de motbeviser både sin egen oppfatning så vel som mange andres. Seieren blir for en underdog imidlertid enda større dersom personen beseierer kampen, motgangen eller på en annen måte overkommer en vanskelig situasjon. Min tanke med boksingen er at de som deltar på tilbudet kan gjennomgå en forandring som gjør dem i stand til å kunne mestre også andre livssituasjoner og dermed gå seirende ut av

⁴ Bandemedlem, gjengmedlem

ungdomstiden. Forandring kan være så mangt, og om det ”bare” skulle handle om å delta i en fysisk aktivitet over en kort periode så har det kanskje vært en kilde til inspirasjon.

Vi vil ved Ungdomsbasen fortsatt prioritere boksing som del av vårt aktivitetstilbud, og har kjøpt inn en del utstyr. En gruppe på fem ungdommer begynte i fjor høst et kontinuerlig forløp, og jeg har gjennomført et startintervju som fokuserer på holdninger, motivasjon, tanker om selvforsvar osv. Ved slutt punktet ble de igjen intervjuet for å se hvordan utviklingen hadde vært i henhold til målsetningene. Erfaringa er at jeg må jobbe mer inngående med voldsforebyggende strategier, men et kraftig positivt utslag kom i forhold til selv-tillit. De intervjuede ungdommene beskrev maks score på utvikling av selv-tillit! Mye av dette handlet om det tette samarbeidet over tid, og den ene av de tre som fullførte gikk fra en passiv livssituasjon til nå å være aktiv på dagtid samt at han er inkludert i en fotballklubb med et godt nettverk. Så tanken om at personlig vekst gjennom boksinga kan smitte over på andre livsområder har så langt fungert, til tross for lite utvalg.

I skrivende stund er jeg i gang med å velge ut en ny gruppe som skal begynne i høst. Erfaring fra forrige runde tar jeg med, og jeg vil i større grad fokusere på det voldsforebyggende elementet, på ulike måter. Et annet fokus vil være tettere oppfølging og motivasjon slik at de som er med deltar mest mulig.

Om det er jente- eller guttegruppe er enda ikke avgjort, men en blanding har en tendens til å flytte fokus fra det sentrale til flørtning og mindre konsentrasjon.

Selvsagt ønsker jeg et større omfang enn vi pr i dag kan tilby, utfra størrelse på lokalet og bemanning, men likevel kan mye gjøres i eksisterende miljø.

Circle of Discipline var utgangspunktet for min inspirasjonskilde til å knytte sosialt arbeid med boksing, men det amerikanske samfunn er – til tross for enkelte likheter – så annerledes at en mer nærliggende referanse er nødvendig. Det finnes ikke en by i Norge som er sammenlignbar med Minneapolis i form av hyppige skuddvekslinger mellom ungdom og i forhold til andre problemområder i ungdomsmiljøene. Heldigvis.

Da jeg var i ferd med å legge bort denne artikkelen fikk jeg telefonkontakt med sosiologen Geir Angell Øygarden (se litteraturliste) som sendte meg en evalueringsrapport: ”Punkten – Boxning som fostran”. Denne beskriver hvordan en møteplass for ungdom med boksing som primæraktivitet – men som også rommet andre tilbud – klarte å redusere forekomsten av vold, kriminalitet og rusmisbruk blant ungdom i Dalen, sør i Stockholm (Gustavsson, 1997). Dalen ble omtalt som et sosialt belastet område, med relativt høy andel sosialklienter, der familier med lav inntekt, innvandrere og aleneforeldre bor. Og det fantes lite fritidsaktiviteter å tilby ungdommene. I samarbeid med ungdom, som ønsket et treffsted med kafé, boksing og diverse annen aktivitet, ble ”Punkten” etter hvert til. Det skulle vise seg at ”Punkten” ble en viktig arena for ungdommene som holdt til i området, spesielt de som ble ansett for å være utsatt for eller aktivt inne i et problemfylt liv.

Da jeg begynte å skrive artikkelen hadde jeg i en tid famlet med en idé om noe som nærmest var tilsvarende. Skulle jeg beskrive mitt drømmeprojekt, er det å etablere et lignende tilbud midt i Trondheim sentrum med mye medvirkning av ungdom. Gjennom utdanningen ”På Unges Vilkår”⁵, som er et tre-årig utdanningsprosjekt og storsatsing i Trondheim kommune, skal reell involvering av unge på sikt bli en selvfølge i det sosiale og kulturelle barne- og ungdomsarbeidet. Vi skal i løpet av perioden gjennomføre individuelle og samarbeidsprosjekter, og jeg har en drøm om å etablere et treffsted – UnderDog – utfra et voldsforebyggende perspektiv, der ungdom i stor grad er med i utviklingen og drift av stedet.

Boksingen er et utgangspunkt. Ungdommene som etter hvert er med i boksingen er tenkt sentrale i utviklingen av både informasjonsmateriale og tilnæringsmetoder i forhold til

⁵ Se www.utviklingsagentene.no for informasjon

hvordan de unge selv kan bidra til å begrense gatevold i Trondheim. Erfaringene fra hvordan Future arbeider i forhold til rusmidler er gode, og det er nettopp derfor ung-til-ung metodikken er tenkt sentral. Idéen er at vi sammen kan lage et program som skal bevisstgjøre andre ungdommer om vold, spesielt den volden som foregår på ungdommens "uformelle" fritidsarenaer. Ungdom vil stå for utforming av informasjonsmateriale og være informanter i ungdomsmiljøer, skoler og fritidsklubber. Dette underprosjektet har arbeidstittelen "ComeBack", nettopp fordi alle fortjener flere sjanser, og dersom ungdom som tidligere har vært voldelige kan delta og i tillegg til selv å oppleve en bevissthet om temaet, formidle sine opplevelser videre, har du essensen i ComeBack. Treningssammenhengen blir med andre ord både et redskap og et tilbud. De som ønsker å gå videre med idretten kan i samarbeid med voksne sosialarbeidere kobles mot klubber i byen, for på UnderDog skal unge ikke utsettes for det presset om konkurranse de kan oppleve i enkelte klubber.

Jeg har et helt klart bilde av hvordan det kan se ut og fungere, så gjenstår det å se om det er interesse nok og tilstrekkelig finansiering tilgjengelig i fremtiden for å kunne realisere drømmen. I mellomtiden skal vi satse på kontinuitet og videreutvikling av det eksisterende aktivitetstilbudet ved Ungdomsbasen og håper å kunne vise til evaluerte resultater i tiden som kommer.

Litteraturliste

Csikszentmihalyi, Mihaily: "Flow". FORLAG. (1995)

Delgado, Melvin: "New Arenas for community social work practice with urban youth – Use of the Arts, Humanities and Sports". Columbia University Press 2001.

Gustavsson, Hjördis: "Punkten – Boxning som fostran". 1997.

Scholtes, Peter S.: "Papa said knock you out". CityPages Vol. 24 Issue 1157, 02/05-2003.

<http://www.citypages.com/databank/24/1157/article11047.asp>

Sugden, John: "Boxing and Society". Manchester University Press 1996.

Wacquant, Loïc: "The Pugilistic point of view: How boxers think and feel about their trade". University of California-Berkley, 1994.

Wacquant, Loïc: "Whores, slaves and stallions". I "Body & Society" 7-2/3 (Juni-September 2001, special issue on "Commodifying Bodies"): 181-194.

Øygarden, Geir Angell: "Den brukne nesens estetikk". Solum forlag 2001

Andre kilder

"Busy Louie, im Ring: Ein Soziologe unter Preisboxern," Berliner Debatte Initial. Zeitschrift für sozialwissenschaftlichen Diskurs, 12-1, Januar 2001.

"Girlfight".

Loïc Wacquant sin hjemmeside: <http://sociology.berkeley.edu/faculty/wacquant/>

Mer om Ungdomsbasen: www.ungdomsbasen.no



UnderDog

un·der·dog

(ˈʌnˈdɜrˌdɔɡ, -dɔːɡ)n.

1. *One that is expected to lose a contest or struggle, as in sports or politics.*
2. *One that is at a disadvantage.*